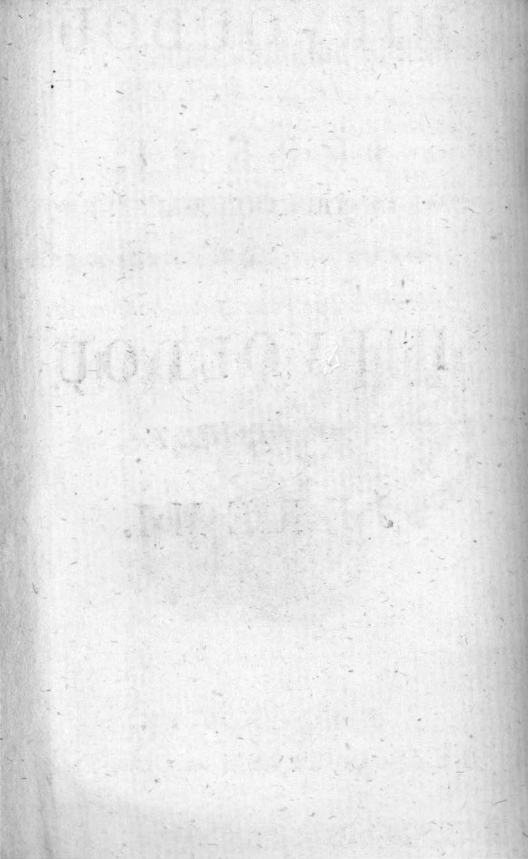

HIRVOUDOU

AR PROFET

J E R E M I.

HIRVOUDOU

AR PROFET

J E R E M I,

VAR DESTRUCTION JERUSALEM,

HA CAPTIVITE AR JUDEVIEU E KÉR BABYLON,

Dindan rën ar roue Nabuchodonosor.

E MONTROULEZ;

E ti LÉDAN, Imprimer an Otrou Escop.

Avertissauant.

DAoust da oll c'hoant an Imprimer
da orni al labour gaer-mâ eus an Dao-
lennou a zezire meurbet laqat cunnàn,
e zeo bet impossubl dezàn qementse, dre
ma vije deut neuse da goustout ur pris
bras; mes, evit satisfaction c'ho lenner,
e roer amâ varlerc'h an explicationou
pere a represant ar circonstançou prin-
cipala eus a vuez Jeremi, qen remercabl
en Histor Zacr. Ar passajou latin a vezo
lennet amâ varlerc'h, a exprim an he-
velidiguez en devoe ar Profet santel gant
Jesus-Christ, qeit a ma zeo bet var an
douar. Biscoas na voe a barfetoc'h.

Disclaration.

EUR satisfaction douç meurbet eo evit eur galon sansipl da zont da labourat var *Jeremi*, ar Scrivaigner-se qer leun a onction hac a zantimant. Evellen eo en despeign S. Ignaç a Antioch : » Beza en devoa , emezàn , an de- » nerra carantez evit e vam-bro ; nos-deiz e » voële stanc ha drus ar maleuriou digoezet » varnezi , hac' e pede hep-cess hor Zalver da » zont d'o arrêti. « Hervez S. Jerom , en de- voa eur galon an denerra hac ar garantezussa. *Hon daoulagad , a grie-én gant glac'har , o deveus scuillet daëlou stanq , en eur velet ruin merc'h va fobl..... Va lagad en deveus casi lamet diguenén va buez , dre forç da voëla var maleuriou merc'het Jerusalem..... Eun troubl horrupl en deyus sêzisset va an-*

traillou, ha va c'halon zo rannet en eur stourm etrezec an douar, en eur velet ar vugale baour, c'hoas o tena, o coeza maro var ar blacennou public.

An amzer gôz e deveus nebeut a voerziou admiraploc'h ha qer capabl da inspira ar zantimant. Beza int, evit guir, langach eur galoun mantret gant ar glachar.

Passeomp da ziou reflexion, pere a vezo util d'an dud a gar hac a respet ar Relijion. 1°. *Hirvoudou Jeremi* n'en em rapportont qet hepgen da ruin Jerusalem, dindan Nabuchodonosor, ha da gaptivite ar Judevien e kêr Babylon, beza o deveus un eil objet hac hon interes muioc'h, dre ma zeo bet punission ar c'hrim horrubl commetet gant ar Judevien a enep hor Zalver *Jesus-Christ*. An Ilis, pa ra lenn, en tri devez diveza eus ar Zizun Zantel, an *Hirvoudou* eus ar Profet-mâ, var maleuriou Jerusalem, a zeblant hon avertissa penos pe-c'hejou ar Judevien, dindan o diveza rouanet, hac ar venjanç a dennas Doue anezo, ne voant

nemet eur sqeud dister eus dallidiguez ha fulor ar synagog a enep e Zalver, hac eus ar valediction a zo coezet var ar bobl-se, seiz bloas ha trêgont goude maro *Jesus-Christ*.

2°. *Hirvoudou Jeremi* a offr da vugale Doue eur feunteunournus a ziscadurez hac a consolation. Eno e tisquer e pezh fêçon e tleomp hirvoudi, evit tenna varnomp truez ha mizericord un Doue. Lavaromp eta gantàn : *Doue a zo just, rac en em revoltet omp a eneb e urzou. Maleur deomp, abalamour d'hor pechejou; mes ma en em afflijomp gantàn, o velet ar mabeurion en eus tennet hor pechejou varnomp, en em gonsolomp dre ar sclerijen a bresant deomp ar feiz, ha bezomp assuret n'en deo qet uzet madelez Doue en hon andret; ha ma en deus hon afflijet, en devezo ivez truez ha compassion ouzomp, hervez e vadelez ordinal.*

EXPLICATION AR FIGUREN GUENTA.

MISSION JEREMI.

AR Profet , oajet a bemzec vloas , a anone
d'ar roue Sedecias, revin e rouantelez; discuel
a ra dezàn an Templ, peini a vezo souden dis-
trujet , ma na retorn da Zoue. Ar Roue a
seblant spourenet eus e c'hourdrous. E qever
e dron zo , eus eur c'hostez , Princet ar bobl,
hac en tu all ar Vêleyen hac ar Fals-Profetet.
Ar re guenta a ziscuel, dre eur c'hoërz-goab
ha dre jestou insolant , ar mepris o deveus
evit *Jeremi* hac e bredicationou : ar re all a
ziscuel gant an tan fulor a vrill en o daou-
lagad , ha dre grigonch o dent , an arrach o
deveus a enep ar Profet.

*Erat enim eos docens , sicut po-
testatem habens , non sicut Scribæ
eorum et Pharisei.*

Maz. ch. 7. v. 29.

ARGUAMANT

AR C'HENTA CANTIC.

JEREMI a hirvoud var distruch *Jerusalem* ;
en em glêm a ra eus e adversourien , pere o
deus neantet ar guêr gaer-ze en diveza izeldet.
Ar guêr infortun-mâ a c'houlen ardammant
patroniach an Doue eternal. Laqat a ra he oll
boanniou da douch e galon a druez , en eur
discuel dezàn an diluch a dourmanchou e pere
e zeo beuzet. Ar Profet a beint anezo en eur
feçon tener meurbet : netra na achap d'e bluen :
Jerusalem en goad..... , an Templ santel en
tan..... , an Auter en ludu..... , ar Vêleyen
muntret.... , al Levitet laqet o fennou en ecan.... ,
ar Vesseliou hac an Ornamanchou sacr pro-
fanet..... , an Tiez destrujet..... , ar Paleziou
discaret..... , ar Rouanet didronet.... , ar Brin-

cet brêvet dindan ar boez eus o chadennoù.....,
ar Guere'heset dishenoret....., hac ar Vammou
o tiffamma memproù o bugale, hac o teveri
anezo gant arrach.....

Goude ma voe casset ar bobl a *Israël* en
captivite, ha ma voe ar guêr a *Jerusalem*
antieramant dilezet, ar Profet *Jeremi*, beuzet
en e zaelou, a azezas var ar vogueriou dis-
trujet, hac a reas an Hirvoudou-mâ varlerc'h,
gant eur galon mantret.

*Quomodo sedet sola civitas plena
populo? facta est quasi vidua Do-
mina gentium : Princeps provinci-
arum facta est sub tributo.*

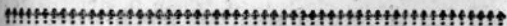
Jerem. ch. 1. v. 1.

Sirvoudou

AR PROFET JEREMI.

Leuta Cautic.

O marvaill ar bed oll, kêr admirabl *Sion*,
Penos oude coezet en desolation !.....

Piou a gredje biqen, rouanes an douar,
D'an ampoent ma rënes ha ma voas en pouvoar
Da zouguen da lezen da bep seurt nation,
Ha d'o flega dindan da zomination;
Pa grene dirazout ar bed antieramant,
D'ar c'houlz a ma lance da ziou vrec'h triomfant

An tan hac ar gurun, al lûc'het a hep tu,
 Da reduiza ar bobl en pouldr hac en ludu;
 Ia, piou a gredje vijes bet eur veach
 Chadennet, captivet, treinet en esclavach?
 An ênvou coleret en deus tennet venjanç,
 Allas! maleuruzes, demeus da insolanc.
 Mar boas gent redoutet gant an enemiet,
 Ha da vagnificanç gant an oll anviet;
 Mar boa ar rouanet soumetet d'ac'h urzou,
 Ma na voa den exant da heuill da lezennou,
 O! pebes chenchamant estranch hac effroyabl!
 Cetu te reduizet en eur stad pitoyabl.
 Mar boes gent adoret evel eur rouanes,
 Out bremâ dilezet evel un intanvez
 Accablet a vizer hac a vinoret paour,
 Leusget var ar pave, hep nac arc'hant nac aour:
 Enfin, gent e tougues ar septr en da zaouarn,
 Hac e tougues bremâ var da dreid an houarn....
 Chanchet eo da sclerder en un objet qen du
 Hac ur gouabren moguet aziouz eur bern ludu.
 Beuzet out en daelou, allas! kêr mizerabl!
 Da zourcen a c'hlac'har n'e deo get epuizabl.

Ha te gred e c'heus c'hoas eur mignon qer hep qen
 A guement a garfe qemer lod ec'h anqen ?
 Nan, nan : da vignonet, ingrat hac infidel
 Zo brema da vrassa adversourien cruel;
 Bourrevien execrabl eus da vugale guéz,
 Goude beza pillet o oll finvidiguez,
 O deus o chasset evel an ærouant,
 Hep gallout possedi nep sort contantamant.
 Me a meus o goelet o quitaat o bro,
 Hac en ven oc'h essat tec'hel eus ar maro;
 Allas! surprenet int gant o adversourien,
 Hac e renqont mervel pe bea esclavourien.

Trista spectacl, *Sion*, dign eus da huanad,
 En em brezant hirio dirac da zaoulagad!
 Creuzet eo da ziouchot gant eur môr a zaelou,
 O velet qen dezert rentet da ravenchou;
 Ravenchou plën, pere qent a gonsidere
 Gant eul lagad carguet a laouenidiguez,
 O velet *Israël* o vont a vandennou
 Deiz ar solanite d'ober o fedennou,
 Ha d'ezanci gant pomp an Auteriou santel,
 En honor hac en gloar an Tad universel.

Allas ! nemedi mui an amzer qen eurus :
 A fleur e curunont o fennou gloriüs.
 Mes evit enori satan ha tud ar bed,
 Hac an Templ adorabl o deus dizenoret,
 Ar pec'het ne chom qet eb e bunission;
 Da droupou dizordren hac en confusion
 A beziou zo taillet, o cheffou masacret,
 O Frincet destrujet, o Roue didronet,
 An touriou discaret, o muriou cren a blal,
 O c'hér, o zempl zantel en gouli, tan ha goad :
 Ar maro didruez e deus-int endramet
 Evel e fin an cost m'ac'h endramer an ed.
 Oll goalinier Doue zo coezet var o fen,
 An dour hac an ouarn, an tan hac ar vocen :
 Ia, bian ha bras int perisset erfin
 Dindan ar c'hurunou, gant arrach ha famin.

Pa vel da voerc'hezet eun distruch qen digar,
 E tiffammont o blêo, e poqont d'an douar;
 Ar Vêleyen, staguet eus treid an Arc'h santel,
 A zeu d'en em livra d'eun angen eternal :
 Victimes da-unan eus eun destin barbar,
 Eo peb deiz evidout eur sujet a c'hlac'har.

Nac a regret, *Sion*, e calon hon nizet,
 Pa lennint da histor en amzer da zonet!
 Pa velint en ludu da Dempl ha da Auter,
 E ranno gant hirvoud o c'halon dre'n anter.
 O! va Bro guéz! neuze te reprocho deomp-ni
 Ha da zestruction, hac hon idolatri.

Lavaret a ri deomp, gant indignation :
Artizanet infam eus va c'honfusion!
Penevert ho crimou hac hoc'h iniquite,
Ne voan qet reduiset d'an amandicite,
Na va bugale guéz da glasq an aluzen;
Da dreina carosiou trec'hourien inhumen;
Hep gallout opposi d'o zriomf insolant
Nemet oboissanç, daelou calz abundant....
Ma vijac'h bet fidel en servich an énvou,
Ne vije qet bremâ souillet hoc'h Auteriou
Demeus a voad impur ar victimou flêrius,
Hac a grimou grief ar payan vicius.

O Doue! kêr *Sion*! pebes chanch a c'heus-te,
 Goude qer caer guenet, qer bras difformite!
 Evel ma sec'h ar bouc'h var e dreid gant an naon,
 Defot a baturach, en eur memes fêçon

Da Cheffou , da Brincet , memes da Rouanez ,
 Droulivet , languissant , a finis o buez
 E creiz o stajou bras , gant mui eus a vizer
 Eguet na zouffr ar paour , an disterra merzer.
 Ar re ne varvont qet , discaret eus o zron ,
 A heuill , gant calz a vez , ar char a Vabylon.
 Allas ! *Jerusalem* , ma piye selaouet
 Ar voez hac avizou qenlies a Brofet
 O devoa suscitet es faveur an Ênvou ,
 Nac a dristidiguez , a c'hlae'har , a ganvou
 A poa-te' evitet , d'ar c'houlz a ma hailles
 Dilezel an errol ha da zallidiguez !...
 Hoguen he prastoni lachiamant morgousqet ,
 Evit da vrassa mez n'en dout bet difunet
 Eus da gousq letarjiq nemet just d'an amzer
 Ne vouies mui tec'hel rac da ruin antier.
 Evit beza bepret triomfant er gombat ,
 E credes suffisant observi ar Sabat.
 Rac-se surmontet out gant da adversourien ,
 Disprizet eus o fers en peb antretien.
 Te da-unan eta zo bet occasion ,
 Dre da grimou euzus , da tezolation ,

Ha da veza rentet oll da zoudardet paour
 Errant ha vagabont etouez an estranjour.
 Ar vech-mâ , ô *Sion* ! oud dign eus a drue :
 Ne c'heus mui a lezen , ne c'heus mui a Zoue.
 Hep auter , na béleg , hep na mestr , na barner ,
 Hep templ hac hep victim , hep chef na gouarner ,
 Da habitantet qèz , chasseet eus o bro ,
 Ne vevont mui nemet er squier eus ar maro :
 O memprou zo gourdet , ha bloncet o c'horfou
 Dindan ar bec'h pounner demeus o chadennou.
 O c'hri dizesperant , o c'hlemmou languissant ,
 A fournis eus o fers eur breuven puissant ;
 Eun desteni certen a valeur ar brezel
 O fresant en spectacl d'ar bed universel.
 Crioc'h eo da galon eguet an diamant ,
 Mar dout c'hoas insansibl d'eur maleur qer tou-
 chant ,
 Mes , *Sion* , e lec'h blam eur rigneur lejitim ,
 A vel bian he foan a broportion d'e c'hrim.
 Gouscoude me vel c'hoas o redecc an dælou :
 Ha livret e vezo-hi da gruelloc'h tolliou ?
 He lagad malvennet a ziscuel ar goler ,

Hac he zál ridennet a verq an dizesper.
 Seblantout a ra dîn eo bet abandonet
 En he melancoli, gant Doue, gant ar bed ;
 Oguen parlant a ra.... Selaouomp he c'homzou ;
 Me' gred e vint capabl da douch hor c'halonou :
O va bugale guéz ! ha c'houi, tud ancien ,
Ar maro didruez a so deut d'am zurpren ,
Hac, emei, d'am gôlo demeus a vil gouli ,
Mil goech violantoc'h , mezussoc'h egueti.
Ne goust qet calz livra d'eun adversour cruel
Ar madou perissabl hac ar vuez mortel ;
Mes guelet insolanc trec'hourien effrontet ,
Pere, n'en deus qet pel am boa qen soubl rentet ,
O tont d'am insulti, da zistruja va gloar ,
A bini voa carguet pévar c'horn an douar ;
D'am outraji memes betec em entraillou ;
Hac en a voe biscoas sansiploc'h offançou ?

Da varner, ô Sion ! en deus da broscrivet,
 Da grimou pempdiec o deus en courroucet.
 Ah ! perac, pa dleyes apezi e venjanç,
 E clasqes-te cuzet da vez, da voal-offanç ?
 Inutil e voa did essât bigen pari

Da c'hoariou lubriq ha da idolatri
 Dindan ar vantel lous eus an devalijen
 Dirac al lagad leun a bep seurt sclêrijen,
 Eus eun Doue guiec, eur Mestr oll-buissant,
 A ell, en eur moment, da laqat en neant.
 Da glêvet a ràn c'hoaz oc'h adres da vœuyou
 Gant eur voez languissant da Grouer an ênvou.

O Doue eternal! Doue just, redoutabl,
 Distro, distro varnòn c'hoaz eur zell favorabl.
 Meulet ra vo an dorn en deus va c'hastiet,
 Mar prizes accordi d'am anqen, d'am regret,
 Ar pardon a c'houlén un diluch a zaelou,
 Eur menez a c'hlac'har hac eur môr a boaniou,
 A bere va-unan on bet artizanes,
 Dre va goal dizurzou, dre va fallagriez.
 Mes mil goec'h eüruzes, mar deues c'hoas d'am difen
 Euep an insolanc eus va adversourien!
 O guelet a c'heus-te, va Doue benniguet,
 E reduiza da Dempl en poultr hag en moguet,
 Hac an douar ruziet gant goad an inoçant,
 Gant un ardienez effrontet, insolant,
 O profani bete da Dabernacl santel,

Ha da vesseillou sacr, puissançon immortel?
 Ah! guelet e c'heus c'hoas ar monstrou detestabl
 O pressi gant o zreïd an Auter adorabl,
 O treti da vister en eur fêçon infam,
 Hac o tizenori coulz ar verc'h hac ar vam?...
 Ælez eus ar maro, ministret ar venjanç,
 Penos ec'h ellit-hu souffr eur sort insolanc?
 Dreist oll e cometent incest, aoûltriach,
 Dreist oll e rent santout ar vestl eus an outrach;
 Ha c'hoas, ô va Doue! te c'heus-i prezervet
 Eus an tan, ar gurun, o deveus meritet.
 Ah! petra ne maint-i e creiz punc an ifern,
 O lesqi gant arrach, en beo, qig hac esqern!
 Va fobl ne vije qet consumet gant famin,
 Rentet breinâ noaz-pill, hac oblijet erfin
 Dre'r brassa disesper, ar vrassa dienez,
 Da zevori betec e grouadurien guez!....

O! c'houi, pere dre chanç a remerq ar plac-màn,
 Qen dign eus a druez, ha qen dezert bremàn,
 Ha c'houi oc'h eus guelet biscoas, tremenidi,
 Eur glac'har, un hirvoud, hanval eus va hini?
 An Eternel fachet en deveus discaret

Va menezier huel, va c'hoajou decoret;
 Laqet en deus an tan en oll vilajennou,
 Grêt eun dezert affreus demeus va fienennou,
 Ha dezolet va fohl en kêr ha var ar mès,
 Evel gant ur falc'h lemm en ur seul mintinvez
 Ma teu al labourer actif ha vijilant
 Da droc'ha'r boqejou deus eur c'hoad florissant.
 Ar fouêldr demeus an ên evel tan an ifern
 A deu d'am c'honsumi, bete mel va esqern.
 Guelet a ra Doue va daelou deiz ha noz,
 Hep prizout eur moment procuri din repos.
 Stignet en deus laçou, tec'hel a ràn raze;
 Mes e zorn invisibl em precipit enne.
 Caer a meus er guervel ha redoubli va moëz,
 Ne briz qet respont din, na va zelaou memes;
 Oguen en eun dransport a furor, a goler,
 En deus grêt eur chaden crén meurbet ha ponner,
 Dre'r bouez a beini va c'horf simpl accablet,
 Cazi brêvet a zo treinet ha distreinet
 Dre gavarniou teval, an drez, ar vein, ar spern,
 Ha peur-extermine e calon an ifern.
 Mes Doue zur a gomz, me gleo e voëz divin,

Crën dirazan, *Sion* ; en em dol d'an daoulìn !...
 E voëz oll-galloudus he deus dija lazet
 Da cheffou principal, discaret, ha pillet
 Ar re buissanta eus da rouantelez,
 Bruzunet da stajou, da rouanet memes.
 Crën eta..... rac e zorn en deveus exprimet
 Ar guin eus e furor da voalc'hi da bec'het.
 En eva vo ret dit..... ha da zaoulagad meo
 A vezo tevallêt gant cousqet ar maro.
 Scuillit, va daoulagad, diou rivier a zaëlou,
 Objet va c'harantez, va brassa deliçou,
 Peini, pa voan c'hoas em c'havel bianic,
 En devoa qemeret ar soign hac ar fatiq
 Eus va instruction ha va bugaleach,
 Ha d'am goarantissa demeus a beb outrach;
 Va frotectour divin, va mestr, va esperanç,
 En peini epqen e voa va oll fizianç,
 Am abandon bremàn, coulz ha va bugale,
 Da rigor ar vizer ha d'ar gaptivite.
 ¶ En ven ec'h imploràn asistanc an ênvou;
 Santout a ràn bepret an tan em entraillou;
 Gant e bermission, eun arme puissant

A ra demeus va stad eun objet effrayant.
 Spontusoun.... hac hanvalous ar plac'het impur,
 Erêr din mil outrach, mil insult, mil injur.
 Excitet em boa re da goler, hon Otrou;
 Gant justic e santàn an nerz eus da doliou.
 Da fouêldr, dre va c'hrimou, a zo bet allumet;
 Ne reen caz a ze pa c'heuz va fulluc'het,
 Evit disquez ervat penos da buissanc
 Ne ve james goapét, hep na dennes venjanc.
 Pobl ar bed en antier, ah! va c'honsideret,
 Contit va maleuriou, spontit eus va guele.
 Va mibien, ep truez, treinet en esclavach,
 A vezo difframmet, massacret gant outrach.
 Graguez ha bugale a velàn distrujet,
 Ha heuzet en o goad, o memprou disloqet.
 Va mignonet memes, pa velont qement-mâ,
 Elec'h dont d'am difen, e teuont d'am livra;
 Va guerc'hezet prudent, dreist eur sort qen garo
 A dal treid an auter zo treinet d'ar maro.
 Grena ra va c'halon en goelet va'ntraillou,
 O velet discaret, minet va muraillon.
 An adversour a scô, a laer, a dan, a laz,

Ar maro cris, dreis-oll, en un instant am sclas;
 Ar chagrin am dizec'h evel eur branq troc'het,
 Va c'hlê mou zo clêvet dre bêvar c'horn ar bed.
 E lec'h beza touchet, dre discoursiou piquant,
 An Egyptien fier a gresq c'hoas va zourmant.
O Sion! em-zàn, Doue da dadou coz,
An Doue-ze qer mad, ma ve guir e bropos,
An Doue-ze en pini voa da oll gonfianç,
Eo en deus da livret dindan hor puissanç.
Ha te gredo pelloc'h ve capabl e zaouarn
Da vruzuni bigen da chadennou houarn?
An dorn en deus laget var da gorf aneze,
A zo crevoc'h eguet diouvrec'h an Doue-ze.

O! Justic eternal! ne c'heus-te qet clêvet
 Ar blasfê mou eûzus o deveus prononcet?
 Penos e souffres-te ar sort execration,
 Hep teuler varnezo da valediction?
 Disquel, Tad Eternel, disquel da buissanç;
 Tenn venjanç evidomp a guer bras insolanc,
 Ha gra dezo santout penos ne eller qet
 Ober did nep insult hep beza punisset;
 Discar an tirantet, distruch o raç impi,

Bez sonch' eus o malic, o c'holer, o furi;
 Gra dê douguen ar boan a verit o c'hrimou,
 Evel ma c'heus grêt din paea va fec'hejou.
 Nemet pa vint dêvet en tan eus da goler,
 Ne gredint caout ennout c'hoas un tad deboner.

FIN AR C'HENTA CANTIC.

ARGUAMANT

AN EILVET CANTIC.

AR Profet a zeblant beza surprenet eus an distruch a *Jerusalem*, ar guêr-ze qer brudet, en peini en devoa Doue fontet e Dabernacl hac e Dempl. Ne baoues da huanadi varnezi. Ar vogueriou discaret eus he falesiou respectabl, a ra dezàn antren en eun estlam santel, peini er c'hontraign c'hoaz da zespeigni ar maleuriou eûzus he deus souffret, a bere e voa bet e-unan test ha souffrus. Tamal a ra an nombr hac ar rigol anezo d'ar vêleyen ha d'ar fals-profetet, pere, pel da brezeg gant nerz a enep debordamant ar bobl a Israël, er meule, er c'hontrol, en he fec'hejou, en eur brometi dezi e tispenje he adversourien evel eun uvre, hac er rentje perc'hen didrous demeus ar c'haera

contreou eus a rouantelez Nabuchodonosor,
roue a Vabylon. Jeremi erfin a ali ar Jude-
vien, tromplet dre an divisou gaonyad-mâ,
da reded adare etreze Doue o zadou, a beini
an drugarez a zo brassoc'h c'hoas eguet ar
Chrimou o devezs cometet.

*Quomodo obtexit caligine in furore
suo Dominus filiam Sion? projecit de
Cælo in terram inclytam Israël, et
non est recordatus scabelli pedum su-
orum in die furoris sui?*

Jerem. ch. 2. v. 1.

EXPLICATION AN EIL FIGUREN.

AR BÉLEG-BRAS A SCÔ JEREMI.

AR Béleg-Bras, Phasur, offanset pel a voa eus Jeremi, ha disesperet eus ar bredicationou a rê d'ar bobl en Templ, er chasse, en eursqêi varnàn gant calz a vepriz. Pelloc'h e pouls c'hoas e venganc : soudardet, dre e urz, er c'hemer, hac en trein d'ar prison. Er guelet a rêr a gostez d'an Templ, rac beza e voa realamant eno, tost da zôr huel Benjamin. Graguez, tud ancien, tud yaouanq a zeblant beza mantret o c'halon, en eur zellet eus an arvest eûzus-se.

*Corpus meum dedi percutientibus,
et non averti faciem meam ab increpantibus.*

Isa. ch. 50. v. 6.

Elven Cautic.

PENOS, Tad Eternel, e c'heus gallet golo
Ar vrec'h coant a *Sion* eus eur gramen qen teo?
Ah! da vrec'h paternel, hep egard d'e guenet,
Armet eus da furor, e deus he foignardet!
Chanchet c'heus he c'hraç-vad bars en tevalijen,
Hac he réjouissanc en chagrin, en anqen.
Ar'bobl a *Israël*, leun a henor, a c'hloar,
A c'heus precipitet en calon an douar.
Jacob en deus santet ar bouez eus da doliou;
D'an trec'hourien e c'heus livret e oll vadou.
Da furor zo hep fin; gant eur zell seulamant
E razes kêr *Juda* betec ar fondamant.
He stat, he Rouanet, victimou da venjanc,
Zo rentet en ludu..... O pebes dismeganc!....
Ne aljent birviquen achap eus ar gombat,
Pa voa dezo control o c'hrim, o dorn, o zad.

Ha n'en deo qet da vrec'h en devez cunduet
 An tan en eur moment en deus o c'honsumet?
 Da arbalastr a lanc, gant nerz criz ha garo,
 Da virion redoutabl, flê mou eus ar maro.
 Ar voalen a gasti, var hor penn astennet,
 N'e deus mann espernet : an dud hac al loënet,
 Qestel, na tiez-gard, kêr, nac he faleziou,
 Na parc gant e drevat, na forest, na coajou.
 Eun tirant offanset ne ve qet terruploc'h :
 Nemet qeuz ha glac'har ne zeus amâ pelloc'h.

Var an demorant trist eus ar vur, ar rampart,
 Ar C'haldeen en deus plantet an etandart :
 Nep sex, na nep etat n'el achap d'e gourach;
 Mesvet en deus *Juda* a vez hac a outrach.
 An Tabernacl santel, sejour an Eternel,
 An Templ-se, qer brudet, an Auter qer santel,
 Muriou, touriou huel, ar portaill ancien,
 Monumant admirabl a gult ar Judevien,
 Oll e zint distrujet gant ar C'haldeanet :
 Pillet o deus an oll; netra ne zeus manet,
 Miguit en eur jardin var'erc'h eur bar corvent
 A zisplant an oll gouez a ralcontr en e hent.

Doue ne c'houlén mui na peden nac homach ;
 Ar Bêleg-Bras, ha c'hoas ar prinç, e vour imach,
 A zo deùt da veza, siouas ! an objedou
 Immolet d'e justic, dre'n nerz eus e doliou.
 Ennes, mezus, a zo treinet da Vabylon,
 Evel eur c'hriminal laqet dirac an tron,
 Treantet en daou du, e voad, e vel empen
 A string ous tâl ar Prinç, ous faç e vourrevien :
 Hac emâ, d'un tad qez, ah ! pebes calonad !
 A vel e vugale var an douar a blat,
 O sellet c'hoas ountâ qent lezel o bue,
 Hac én a zo d'e dro massacret o goude.....
 Evit tron eur prison, da septr, da gurunen,
 En devoa an heern a zo ous e cren ;
 Da vignonet o deus bourrevien disleal,
 Hac o maliç evit pinvidiguez royal.
 Accomplisset en deus an oracl divin-se :
Deplor, deplor, Sion, planeden da Roue :
Biqen kêr Babylon na vel o reluia ;
Gouscoude en he c'hreiz e renqo perissa.
 Hon tud côm goueachal, en o c'hoez fougueüs,
 A rê Doue qiriec eus o chanch maleurus,

Bet e zint exposet da vrezellou cruel ,
 An estranjour zo bet mestr var an Arc'h santel ;
 Hogueu hac én en deus biscoas razet an Templ ,
 Bruzinet an Auter , ar pezh zo hep exempl ?
 Hac int o deus biscoas hon tadou còz guele
 An Tabernacl pillet , ar vessel sacr souillet ,
 Nac an Templ profanet , o renta mezussoc'h
 Da zoueou lubric eun homach infammoc'h ,
 Na daouarn sacrilech crog en ezañcouer ,
 Na repasiou profan placet var an Auter ?....
 Hac int o deus clêvet , dindan ar porchet sacr ,
 Instrument ar brezel , canaouen ar massacre ?
 N'en deo qet hep rêson e c'hel hon tirant
 Triomfa gant ar joa d'or beza supplantet ;
 N'o deus-i qet a lec'h , gant reuz , bombanç ha
 pomp ,
 Da drîpal , da lamet , d'ober goab ac'hanomp ?
 Penos biqen pelloc'h ober dezo brezel ?
 An Doue venjançus , ar Mestr universel ,
 En deus hor bruzinet picol ha brignenen ,
 Evel e cant mil pezh ma torer eur veren .
 Humiliet én deus hor zoudardet vaillant ,

Ha reduizet o c'hoez orgouillus en neant;
 Hac en plac an henor, ar palm hac al lore,
 Hac ar gloar a glasqent, o deus cavet eur be....

Jerusalem eta, goechal va bro mignon,
 Bremâ, vel Samari, lezet en abandon,
 Distruch ha dibave, leun a fanq hac a zour,
 A boan a zo, siouas! eur parq douar labour!...
 Tanet ha dic'hradet e zeo kêr tro var dro,
 He fondamant gant spont a veler dizolo;
 He dorjou, goechal ous pere ar victor,
 Evit merqou visibl a c'hloar hac a henor,
 He deus staguet cant goech gant he dorn triumfant
 Eus hon enemiet an depouillou sanglant;
 He dorjou, m'en lar, a goez.... hac o coeza
 A gontraign gant spouren an douar da grena,
 An eol da chench a liou, an avel da scrijal;
 Biscoas na voe guelet eun nozvez qen teval;
 Hor maleuriou dispar, m'er c'hred hac en assur,
 A zeblante sponta betec urz an natur:
 Hon rouanet, hor brincet, en plac o c'hurunen,
 Coezet en dizesper, a c'houlén ur chaden.
 Ministret an Auter, ar Profetet santel

Ne brezegont pelloc'h en hanv an Eternel;
 E lec'h profetisa an amzer da zonet,
 A boan o devezs sonch er pezh zo tremenet.
 Hon tud c'ôz venerabl, en o brassa glac'har,
 En em string d'an daoulin, en em dol d'an douar;
 Ha gant o daouarn propr, en excès o angen,
 A ziffram o dillad, o c'hig hac o c'hroc'hen.
 O zellou scoëlf a verq e maint hep esperanç;
 Gant consternation, prosternet en silanç,
 E pilont o feultrin, e tennont blêo o fenn,
 Ar vestl en o c'halon, ar marv en o c'herc'hen.

Pa vel merc'het *Sion* eun hevelep spectael,
 En em dolont gant hast ous treid an Tabernacl;
 Arozet o devezs an Templ gant o daelou :
 O glac'har a redoubl hor spont hac hor poaniou.
 E creiz eur seurt trubuil, va-unan consternet,
 Na zessen da voëla, d'an daoulin prosternet.
 Tevalijen an nôz am yaouste davantach :
 Qen dismantet e voan, qen a gollen courach;
 Ha ne voa qet memes ur moment en eun de
 Na zonjen e tleze finissa va bue.

Mes, horrupla tumult a vesq em entraillou;

Pa velàn saccajet ar vugaleigou ;
 An inoçantet paour, hep gallout er zonjal ;
 A zune gant o bronn ar maro disleal !
 Darn avancet en oad, hac en anoudeguez ;
 O poqet gant irvoud d'o zad ha d'o mam guez ;
 Gant ur voëz languissant hac an druezussa ,
 A c'houlenne gant poan eur c'hinaouad bara.
 Lavaret a rent dê, fatiq gant dienez :
Allas ! na ellit mui hon zicour, hon tud qèz !
Eus a greiz hotiouvrec'h hor breudeur difframet,
Evel foesqennou ed a zo bet endramet :
N'on eus affer da glasq goel marc'hat eguete....
 A boan e c'hachuent, pa gollent o bue.

Ous piou ves-te hanval, allas ! kêr mizerabl !
 Hac én zo bet er bed eur chanch qer deplorabl ?
 Penos da gonsoli ? Va glac'har hirvoudus
 N'ouffe pelloc'h calmi da galon truezuz.
 Liessoc'h a valeur a zo scuillet varnot
 Eguet a c'hreunen zabl a zo en tor an not.
 Na piou a zistroyo qellies a voalen ?
 Da vinistret infam ?... Allas ! an dromplerien,
 Dre langach imposteur, filoutach ha crimou ,

O devez da blonjet en fong an abimou...
 M'o devije lamet banden an dromplerez
 Divar da zaoulagad, allas ! maleurazez,
 Hac alimet es creiz flamboz ar virione,
 E c'hailles appezi c'hoas coler un Doue,
 O tont d'en em livra d'eur binijen sincer,
 D'eur gomponction fervant, d'eur glac'har saluter,
 Mes anonç a rent did bepret prosperite.
 Hervez o zrompleres, ar victor a dleye
 Es faveur terrassi peb seurt enemiet,
 Ha bruda da hano dre bêvar c'horn ar bed.
 Fontet var discoursiou qer soubl ha qer tromplus,
 Eo bet savet ar c'hesq es qerc'hen orgouillus,
 Hac eun esperanç vên e deus da lusqellet,
 Ha grêt did chasseal peb sourcei, peb morc'het.
 An enemiet soignus, animet a venjanç,
 Ac'h attaq, as tiscar, as carg a zismeganç.

O va bro ! va bro guéz ! pebeus chanch a c'heus
 te !

Goab a rêr ac'hanout ec'h oll adversite;
 An estranjour, gant joa rentet ebars er vro,
 A drid ous da velet qen noaz, qen dizolo,

*Penos, eme Judas, gant eur c'hoarzìn picant ;
 Qer lêm hac an aspic, pe flêm an ærouant,
 Hac onnes eo ar guër a voa mestrez d'ar bed ;
 Var vôr ha var zouar, goechal qer redoutet ;
 Eus a bini hep qen ar sgeud hac an hano
 A voa doujet dreist oll gement hac ar maro ;
 Zobremâ qen distruck ? N'en eus chomet ganti
 Nemet maillou houarn, mein, pouldr, douar
 ha pri.*

*An trec'hour, o clêvet un hevelep langach,
 A lavar gant un ton a vepris hac outrach :
 Enfin-ta, cetu deut an deiz qen agreabl,
 Peini da vigen a rentimp memorabl !
 Deiz eurus, en pini, dre c'hraç hon Doucou ;
 Ar guër impi-mâ zo barrec a valloziou.....
 Ra vezo, da vigen, en amzer da zonet,
 Dreis eur sort avantur ar bed oll estonet :
 Dêvomp-y, rayomp-y, livr omp oll d'arpillach ;
 Beuzomp-i en eur môr a voad hac a garnach ;
 En faveur sclêrijen, an tan-goal en he c'hreiz
 Guelomp he fobl fier rentet qen soubl, qen reiz,
 O c'hasten o diouar, reudet crenn o memprou,*

'Hac o scrignal o dent en ardeur ar flamou.

A boan en deus comzet, p'en deus plonjet *Sion*
Evel en eun abim a valediction.....

Cetu-i rentet eta, siouas ! ar victimes
Eus he viçou mezus hac he fallagries !....

O va Zad ! va Doue ! guir ho poa lavaret :
An Templ zo¹ discaret, an Auter profanet.
Hac én a voe biscoas netra surprenantoc'h ?
'Jerusalem zo bet... ; mes ne m'ân mui pelloc'h !..
Evel eun tan ardant, da goler, va Doue,
En deus eus a *Jacob* devoret ar c'hontre ;
Hac ar pezh a gresq c'hoas davantach hor poaniou,
Hon adversour a c'hoarz o velet hon daelou ;
Pa vel omp dinerzet, e redoubl a gourach :
E joayou zo rancun, an orgouill e bartach.

Oguen, p'e glêvàn-me ?..... Eus creiz ar c'hos
tiez-se

E teu qeïnadennou, clê mou dign a drue :
An Hebreanet paour, prosternet d'an douar,
A deu da reclami, gant hirvoud ha glac'har,
Allas ! c'hoas eur veach, en o zristidiguez,
Eus eun Doue fachet an deneridiguez.

Deut eta, pervien guéz, d'en em humilia,
 Evit en appezi, na zessit da voëla;
 E vadelez divin a zurpas ho crimou :
 Choazit hac immolit ar purra victimou ;
 Astennit ho tiouvrec'h etreze hac e dron ;
 Pedit ha suppliit eus a greiz ho calon
 Evit ho pugale, pere zo bet lazet
 Adalec o c'havel hac e creiz o yec'het :
 Mervel a rent gant naon er blacennou public ;
 Dioüallit oc'h-unan rac eur chanç qen trajiç.
 Larit d'an Eternel : *Penos, Crouer ar bed,*
Ha n'en domp-ni pelloc'h ouvrach da viziet?
Penos, c'hoas eur veach, ar bobl-ze peini
D'ar c'houlz ma c'hobserve da lezen hep pec'hi,
Erspaç eus eun nombr bras demeus a vlaveziou,
En devez recevet da c'hraç, da faveuriou,
Hac a poa da-unan rentet qer puissant,
Qennombrus, qen eurus, en eur guir qer brillant;
Ar bobl-ze qer caret eo a fel dit bremâ,
Gant eur guer eus da beurz da renta da netra!
Penos e c'helli souffr ar vamou gruel-ze
Da zebri gant famin qig bér o bugale,

*Da blanta ar gontel e creis o c'halonou ;
 Gant eur furi barbar , en prezañç o zadou ?...
 Hep errol e veli bêleyen Israël
 En harz treid an auter massacret o vervel ?
 Bras eo da vadelez , bras eo da buissañç ;
 Mes bras eo da justiç , ha qer bras da venjañç :
 Certen , pa bermetes eur sacrilech qer bras ,
 Ne dleomp mui credi vez hor protectour c'hoas .*

Re goupabl e zoc'h het , ô pobl abandonet !
 Vit biqen esperout beza c'hoas exocet .
 Abeurs eur barner just en indignation ,
 N'oufec'h pelloc'h gortos nemet punishment .
 N'oc'h eus-u qet goelet ho tud , ho pugale ,
 Hep distinction a voad o peurgol o bue ?
 Preuven a guementse , diou feunteun a zaelou ,
 Gant pere deiz ha noz e voëlc'hit o beziou .
 Noc'h eus-u qet cavet an trec'hour insolant
 Oc'h ober violañç d'ho merc'het inoçant ?
 O Doue redoutabl ! puissant ! eternal !
 Te c'heus hon assommet qen subit , qen mortel ;
 Ia , te da-unan , insansibl d'hor peden ,
 A c'heus grêt deomp santout rustoni da voalen .

An nombr incomparabl eus hon enemiet
 A zeblantemp, allas! da veza difiet,
 A zurpasse bemde ar vanden nombrussa
 Eus an Hebreanet deiz ar goueliou brassa.
 Te c'heus o c'honduet.... spouronet ez omp oll;
 En vën e fel achap, oblijet omp da goll.
 Hor mibien elevet adalec bianic,
 Evit beza eur vech hon esperanç unig,
 Allas! a goez dindan o zolliou redouplet,
 Evel dindan ar falz ma coez un dornad ed.
 Eun deiz a vije deut ma tleyent scuill o goad
 Evit difen o bro demeus a galon vad :
 Sionas ! gent an amzer e zeo bet deut an de
 Ma collont o goad pur en vën, hac o bue.

FIN AN EILVET CANTIC.

EXPLICATION AN DEIRVET FIGUREN.

JEREMI TOLET EN EUR PCUL DON.

ROUÉ *Jerusalem*, aliet gant ar Bêleg-Bras ha Princet ar bobl, a accord dezo ar bermission da laqat teurel en eur poul don ar Profet. E vourrevien en disqen a zistribill ouc'h eur gorden. Jeremi a zell outo gant daoulagad a garantez, hac a zeblant invoqi Doue d'o zicour. Seblantout a ra c'hoas exorti ar bobl da ober pinijen. Guelet a rêr a gostez ar Bêleg-Bras Phassur; e zaoulagad, e êr, e jestou, a anonç ar joa draitour a ra tridal e galon. A zeo dezàn e zeus eun domestiq, peini a deu da laqat executi an urzou.

Posuerunt me in lacu inferiori, in tenebrosis, et in umbra mortis,

Ps. 87. v. 7.

ARGUAMANT

AN DRIVEET CANTIC.

MALEURIOU particulier ar Profet a zo principalamant ar sujet eus ar C'hantic-mâ, pere a zavas en o brasder huella, epad ar siech a *Jerusalem*. An divis a ra aneze a zo touchant meurbet. Deut ê da veza an disprizañ eus e vro antier, hac ar sujet eus e ganaouennou goapaer. Insulti a rêr anezàn; stigma a rêr dezàn pechou; e dreina a rêr erfin en eur prison teval, elec'h ma soufr an trêtamanchou an indigna. E oll gonsolation a zo en Doue, en peini en eus laqet e oll gonfianç, ha peini a deu d'e zicour; avantach a denn an den en deve laqet ennâ e esperanç, hac a ve bet ato fidel d'e c'houre'hemennou: gortoz a ra gant paciantet an effet eus e bromessaou. E vadelez a zo eur môr dizec'hapl, ato pront da renta justic

ha da ober mizericord, e zeo gorec da bunissa,
 ha c'hoas ne gasti nemet dre gueuz hac anqen.
 Daelou nevez ar Profet, var buez trist ar bobl a
Israël. En alia a ra da ober pinijen. Peden a ra da
 Zoue evit goulen humblamant sicour digantàn. E
 regejou a zo otreet. Punicion e adversourien.

*Ego vir videns paupertatem meam
 in virgâ indignationis ejus.*

Jerem. ch. 3. v. 1.

Eriven Eautie,

O va Zad! va Doue misericórdius!
Pe da goulz e teuint an deziou precius,
Deziou qen dezirabl ha qement deziret,
En pere va zourmant dle beza terminet?
Da voalen a gastí varnon-me hep mui-qen
A zeblant appliqet da james, da vigen,
Hac a lèz var va c'horf ar mèrcou bronduet
Eus an dorn invisibl en deus va c'hastiet.
Te c'heus va digasset d'ar plaçou teval-mâ,
El lec'h ne velàn mui an eol selêr o vrilla :
Va c'horf extenuet a rento hep dale
Entre da zaouarn just da james e vue.
Dizec'h eo va dargreiz, ne meus qet un ascorn
Na eller da gonta eus a dal an alzorn ;
Bete plantou va zreid, evel eur gueuneuden,
E zco coenvet va c'hig ha ridet va c'hroc'hen.

En eur guir, ar chagrin en deveus va minet ;
Hac evel eun ancou va feur-extermine.

Penos gallout quittä va frison a vizer?
Stouvet e c'heus an hent a dleyen da guemer.
Insansibl d'am peden, insansibl d'am poaniou,
Da zorn eus va chaden a redoubl ar maillou.
Hanval hon eus ar re, privet eus ar vue,
Ne ellont esperout pelloc'h guelet an de ;
Hac em andret te zo vel eur blei faminet,
En em string gant furi var eur vanden dênvét :
Evel eur rondachen, var peini e tenner,
Hon toullet en daou du gant biriou da goler.
Bec'h eo din chom em za..... fatig eo va ene.
Ha pell evide c'hoaz hep digueri va be ?
Vid an dud pinvidiq ar maro zo cruel ;
Mes d'eur reuzeudiq paour eo sur eur mad reel.
Perac e carfen c'hoas eur vuez divalo ?
E c'hassât a dleân, rac ne meus mui a vro.
Disprizet gant eur bobl feüs, malicius,
Goapêt ha basouet, rentet stupid, confus,
Gourdrouzet, garotet evel eur c'hriminel,
Rassaziet a vez, a zismeganç cruel,

Deut da veza memes ar sujet , ar matier
 Eus o zoniou malin , ha demeus o c'holer ;
 Mezet a doliou teod qer lem hac an aspic ,
 Er vro ma voen maguet abaoe bianic ,
 Ne allàn mui souten poaniou qen glac'harus ,
 Hep ma teu da zempla va c'halon hirvoudus.

Ar bara am mezur a zouten va regret ,
 Gant va daelou c'hoero e toràn va zec'het ;
 Pel ac'han exilet , ar peoc'h carantezus
 He deus dizesperet va ene truezus.
 Tourmantet òn dreist urz gant am amzer brezant ;
 An hini da zonet a gresq c'hoas va zourmant :
 E figur effroyabl a zistruch em speret
 Betec ar zonjezon eus va joa tremenet.
 Hac e meus lavaret : *Adieu d'an esperanç !*
En Doue va ene zo memes en balanç.
 Oguen , prest o tonet d'ober reflexion
 Penos en em livren re d'am affliction ,
 Hac o sonjal e voa va speret contristet ,
 Gant eur galamite re droublet , trubuillet ,
 E meus , gant eur voëz trist , a vouelet va ene ,
 Adresset evellen va feden d'am Doue :

*O! Tad carantezus! pardon a c'houlennàn.
 Set ous da graouadur, ha bez truez ountàn!
 Selaou va c'hlémou trist: Perac, Tad deboner,
 Va bruzuni dindan ar boez eus da goler?
 Eus an dud oprimet, crignet gant an anqen,
 En amzer orajus, bremâ, siouas! o rën,
 Me zo, mar deus hini, dign a gompasion,
 Goloet a vizer hac a gonfusion;
 Sézisset gant eston, a spont hac a orol,
 Cassêt, abandonet, dilezet gant an oll.
 Ur Mignon.. hano qerd'am c'halon; mes, allas!
 Pellec'h caout anezàn?... ne meus hini, siouas!
 Diaguent e cargue va ene eus a joa,
 Bremâ gant dizesper e ra dîn languissa.
 Graç eta, va Doue! graç! ô Tad deboner,
 Ah! n'em extermin qet en excès da goler!...*

Da galon, va Doue, me gred zo bet touchet,
 O velet va daelou, va glac'har, va regret;
 Oguen, hep apezi va foaniou souverén,
 E zout bet tenerret gant va c'heuz, va anqen;
 Neuze va c'honfiang, fontet var da zouster,
 ▲ rê dîn supporti gant constang va mizer.

O Doue ! penevert da zicour en effet,
 E voan bremâ maro , ha pel zo entêret ;
 Ma piñe d'am c'hhlêmou grêt ar scouarn vouzar ,
 E voan pouldr ha ludu qemesqet en douar :
 Va c'halon un instant a zo bet en balanc ,
 Instant criminel din , ha dign eus da venjanç.
 Mes , elec'h caout ennout eur barner rigourus ,
 Ne meus cavet nemet eun Tad carantezus ;
 Eun Tad compatissant ouz va zempladurez ,
 Bet prodig em andret a deneridiguez.
 Neuze meus lavaret eus a greiz va c'halon :
Hep murmur da vigen me en em abandon
Da providanç divin , ha sur me c'hortoyo
Hep en em glem pelloc'h gant courach ar maro ;
Gant joa me bartajo-ganet va heritach :
Te seul a c'houlennàn , va Doue , da bartach.
 Nep a heuill da lezen zo eürus er bed-mân ;
 N'en dilezes camet , da c'hraç a zo gantàn.
 Respeti humblamant ar pezh zo rezolv
 E tecrejou divin , hep nep murmur ebet ;
 En em zoumetti did , ha renta did homach
 Adalec ar c'havel hac ar yugaleach ;

Gortoz constantamant, memes var bord ar be,
 Ma souteno da vrec'h c'hoërvustet an ene ;
 Laqat an esperanç ennout-te ep mui-geñ ;
 Carout ar solitud, medita da lezen ;
 Bepret, hep ezita, heuill da voëz er silanç ;
 Souffr persecution, hep sonjal er venjanç,
 Anduri calz a boan, hep en em gontrista ;
 Supporti gant courach an affront sansipla ;
 Delc'hel huel ar penn, evel da vouir imach,
 Ha n'er zoubla nemet da renta did homach :
 Qementse tout a zo deomp oll, ô va Doue !
 An avantach rara d'hor c'horf ha d'hon ene.
 N'oufes qet, pa veles qer caer santimanehou,
 Hor livra da vigen d'ar glac'har, d'ar c'hanvou.

Ha possubl ve penos hor prifes, va Doue,
 Eus da brezanç divin, objet hor c'harante ?
 Nan... Mardout betec-hen bet rust en lion andret,
 A vigen e vi douç en amzer da zonet.
 Forcet da bunissa dre justic'hon offanç,
 Da vadelez bepret a zurpas da venjanç :
 Eun Tad out hae a zouffr pa gorich e vuguel.
 Hor guelet a rejout, gant eur regret mortel,

O veritout ar hoan hac ar bunicion
 A c'heus grêt deomp da zouffr gant justic'ha rêson;
 Mes d'ar bed, estonet ouc'h her guelet impi,
 E tleyes eun exempl c'hoaz mui eguet-domp-ni.
 N'en eus eta netra caoz d'hon adversite
 Nemet hon oll dizurz hac hon iniquite.
 Doue ne deu james d'ober neb injustic':
 An den coupabl memes, pa renonc' d'e valiç,
 A gav ennàn eun tad qercoulz hac eur barner,
 Carguet a garantez, madelez ha douster;
 Gorec da bunissa, mes pront da bardoni,
 Pa gar ar pec'her paour a galon er pedi,
 Hac en prest da leusqelan tanfoueldr var e benn,
 En eur memes instant ec'h exauc'e beden.

An hazard ne ra mann : ar C'hrouer eternal
 A c'houarn e-unan ar bed universal;
 E furnes dreist-muzur a brepar evidomp
 Ha poan ha plijadur, herves ma veritomp.
 Ha ne brocur-i qet deomp an oll moyenou
 Da gassât ar pec'het, da heuill ar vertuziou,
 Hac en e c'harz hep risq da vale reis bepret,
 En hent-assur-demeus ar guir cyrustet?

O! perac murmuri, tud coupabl ha mortel !
 N'oc'h eus-u qet mil goech, dre bec'hejou cruel,
 Gant eun outrach sanglant offanset ho Toue,
 Provoqet e goler dre gant impiete?

Ah! mar doc'h maleürus, accusit ho crimou;
 Rac int epqen zo caos ma zoc'h en abimou.
 Abreuvet a chagrin, maguet gant guir regret,
 Calmomp eta Doue, suppliomp-én bepret;
 Reformomp hor buez, reparomp hor fotou :
 Ra vo sur da vigen mestr var hor c'halonou;
 Fouillomp eus hon ene peb coign imaginabl,
 Ha scuizomp an ênvou dre glêmou pitoyabl.

Penaos! hor stad affreus, e goler foudroyant,
 E c'hourdrouzou spontus, e rebechou sanglant,
 N'o deus qet consumet ar vestl eus hor c'halon?
 Hor malic a voa par d'hon oll affliction :
 Hac én deus e gostez en e furor zo bet
 Qen cruel, qen terrubl hac an tigr irritet ?
 E zaoulagad divin a zerre pa voe Kemp,
 Evit na velje qet an daelou, p'o scuillemp;
 Neuze, hep nep egard, na differanç ebet,
 Gant e zorn e-unan en deveus massacret

Tad ha mab, breur ha c'hoar, hac ar verc'h hac
ar vam.

O Doue, pezh eston ! pezh trubuil ! pezh estlam !...
Oll en crenedien, sêzisset a spouron,
E savjomp hon daouarn pront etrezec e dron ;
Hac hon tâl contristet, goloet eus a voad,
A brezante dezân vivamant hor mennad :
En instant eus e dron eur barad eurunou
En em form, en em frêz, a zissip hor vœuyou.

Evel ma tiffammer eur blanten hep bue,
Me zo bet displantet eus va bro, va c'hontre :
Hanval ouc'h serpantet, an dud feuls, disqient,
A zeblant dezirout va dispen gant o dent :
Ar pezh abeurz Doue dê a brofetizen
Eo bet eus va maleur ar princip, ar zourcen :
Rac anone a ren dê traou calet ha cazus,
Ha ne voant qet credabl d'o speret orgouillus ;
Ar pezh a scorn bremâ o goad gant ar vorc'het,
Hac am expos hep cess d'o furor diremet.
E creiz qement a boan, a drubuil, a ganvou,
Allas ! ne allân mann nemet scuilla daelou.
Nan, nan, ne bauezin o voëla nos ha de,

Nemet pa'm azisti da-unan, va Doue.

Goerc'heset *Israël*, devoret gant chagrin ;
 A boq a greis calon da hennou da zaoulin :
 Me c'himplor evito ; selaou va fedennou ,
 O c'hlê mou truezus, hac exauç o vœuyou :
 Sel ive a druez eus va chanch deplorabl ;
 Hepdout, allas ! e zec va c'holl inevitabl.
 Coezet e zòn dija memes er pech trompler ,
 Evel eun conic paour en laç ar chasseer.
 Danjerussa chomac'h eo va frison ténuval !
 En he c'harz eur rivier o redez ordinal
 E c'harg a zour flêryus ha noazus d'am yec'het ;
 Va zreid ha va daouarn, va c'horf a zo brêvet
 Dindan ar bec'h ponner demeus va chadennou ;
 Ar prênvét a zevor va dillat a zruillou :
 Amprefanet hep nombr, cunduct gant an naon,
 A grign va bara gros e goelet va frison ;
 A bep tu e clêvàn ar reyer o faouta ;
 Eun drous epouvantabl a reont o coeza :
 Eus a greiz va c'havarn infam, ampoezonet,
 En em form eur gouabren a boultr hac a voguet
 Eus eun exalezon a zoufr hac a roucin ,

Am sufoq dreist muzur, am moug evit eur fin.
 Ar yenien am c'hemer, o cresgi va foaniou,
 Ar frim a sellass ar goad a red em goaziou :
 Hac evit va friya eus sclérijen an de ,
 Va bourrevien o deus cleuziet en daou goste.
 Neuze meus lavaret : *Afanq oûn grêt, m'er goar :*
Retorn eta, va c'horf, en calon an douar.
 Oguen, ô! va Doue, eus fong va fong fanget,
 E meus criet ouzit, hiscoas ne meus manget.
 D'ar peurfin e clêvjout va moëz sempl ha dister,
 Touchet voe da galon jenerus ha tener ;
 Hac e rejout neuze din tanya deiz ha nos
 An deliou charmant a zouster ar repos ,
 Hac ar c'housqet tranqil, abaoe pel amzer
 Troublet, interrompet gant daelou hep niver.
 Davantach a rejout, o prizout penetri
 Bete fong va c'hachot evit va c'honsoli ,
 Hac evit va difen ha va goarantissa
 Eus ar marv, an ifern, var ar poent d'am lonqa :
 En em disqeul a rez.... va c'hachot zo flam oll,
 Crëna ra va c'halon em c'hreiz gant horrol ,
 Pa c'heus ar vadelez hac an humilite

Da laret : *Na spont qet ; me e zeo da Zoue ,*
A deui bremâ souden da rei did asistanç ;
Da bersecutourien , immolet d'am venjanç ,
A berisso souden dirac da zaoulagad ,
Consumet a regret , an dud vil hac ingrat ;
Oguen te vo barrec eus a vadelezou ,
Ha da vigen pelloc'h ornet eus va graçou.
 Var ar gomz , va Doue a zo disparisset
 Gant ar sclêrijen vras a bini voa carguet.
 Me'n em dol d'an daoulin hac a boq d'an douar ,
 Va c'halon anflamet eus eur garantez rar.
 O neuy en daelou , cazi hep santimant ,
 E tremenis ar rest demeus an deiz prezant ,
 O veuli en secrêt hac o trugarecât
 Ar vajeste divin eus eun Doue qer mad ,
 Peini n'eus prizet e-unan bruzuni
 Va zirantet cruel , qemer lod em anui ,
 Ha soulaji mizer , ha glac'har , ha poaniou
 Eur paour injustamant dalc'het er chadennoù :
 Ar zon douç eus e voëz , pini am c'honsole ,
 Em ene languissant a zigassas bue.
 Eus a joa transportet o velet e galon

Sansiploc'h d'am goal-chang ha d'am affliction ;
 Elaris : *Va Doue ! te c'heus va difframmet*
A dal d'or ar maro : ra vezi benniguet ,
Meulet hac adoret dre oll da virvigen ,
Va frotectour divin , va refuch , va zouten ;
Ra vezi da james va vanjer , va barner ,
Ha va liberatour epad an oll amzer .
Va lam a grabanou cruel va muntrerien ,
Hac o feur-extermin , ar vlasfematourien :
Gout a rez o dessign , o c'homplot , o maliç ;
Qemer ar fouëldr es torn , rent eta d'in justic .
Hep ar pronta sicour n'oufen biqen tec'het ,
Nos-deiz em poursuivont , ar gruel tirantet !
Emaint e clasq va c'holl a guichen goulou-de ,
Allas ! ha da zer-nôs en er c'hlasqont ive ;
Mar cessont eur moment o furor em enep ,
Eus o chansoniou faos e zôn prest ar sujet .
Otrou , gra de santout outrach evit outrach ;
N'espern-i e nep guiz , livr-i oll d'ar c'harnach ;
Redoubl o labouriou , ne gléo qet o c'hlémou ,
Ha troubl o daoulagad , rent cris o c'halonou ,
Lanç ive da gurun var ar raç diyalo .

*Hac impi-ze , pini zo bet ruin va bro ;
 Distruch bete nizet an nation fal-ze ,
 Ha ra zeuy da dolliou redoublet , va Doue ,
 Da garga tud ar bed a spouron , a eston ,
 O velet da goler , da indignation !...*

FIN AN DRIVET CANTIC,

EXPLICATION AR BEDERVET FIGUREN.

*JEREMI AZEZET VAR RUINOÙ AN TEMPL
SANTEL.*

AR Profet a zo azezet var ruinou an Templ,
e stad un den mantret. Teuler a ra eul lagad
a druez var coz-mogueriou *Jerusalem*, pere
a zivogued c'hoaz. E zaouarn a so savet en-
trezec an ên, hac ar stravill a zo pintet var
e visach : guelet a rêr eur restad eus a go-
lonadennou superb an Templ, ar jarl en pe-
rini en em burifie ar Judevien, ha mercou
patant pere a anone ar gaerentez hac ar ma-
gnificance eus a di hor Zalver. Dindan treid
Jeremi e zeus mein marbr distaguet, colo-
nennou ranverset, goloennou brizet, figuriau
brizillonet, hac a bep seurt traou precius ;

fraillet ha disperset. Ebars er fong , ec'h ap-
percever ar flammou o sortial c'hoas eus a
zecombrou kêr , peini a zo cazi oll reduizet
e poultr hac e ludu.

*Et videns civitatem , flevit super
eam.*

Luc. ch. 19. v. 41.

ARGUAMANT

AR BÈVARE CANTIC.

AR Profet Jeremi a scuill daelou e'hoaz var
ludu *Jerusalem*, ha var an traou caer a voa
enni. Poan en deus o credi e ve ar vein eus
santual an Templ sclabezet dre ar blacennou
public, hac e ve bugale *Sion* trêtet evel pô-
dou pri. Ober a ra eur poltret an touchanta
eus a stat estlamus e vam-bro; n'en deo deut
ar breiz a *Vabylon* nemet dre grimou he bê-
leyen, ha re he fals-profetet. En vên o deus
laqet he habitantet maleürus o esperanç en
Ejyptianet; n'en em denfont biqen eus a
zindan ar voalen a gastiz, meritet dre o ido-
latriach. Sermoniou ar Profet santel a deu da
veza guir : ar Judevien a zo trec'het ha di-
visqet eus o oll vadou; o Roue a zo didronet,

ha casset evelto e captivite. Jeremi, an tenerra eus an dud, a zoug ar gonsolation en calonou e oll vroy; o assuri a ra penos ar boan meritet dre o sec'hejou a zo peur-achuet, e zeo satisfiet venjanç Doue, ha ne vezint mui casset er menez o bro. An Idumeanet a vezo, er c'hontrol, ar sujet eus e vrassa furel. Ar Profet a c'hourdrous anezo var ze, gant ealz a nerz.

*Quomodo obscuratum est aurum,
mutatus est color optimus? Dispersi
sunt lapides sanctorum in capite om-
nium platearum?*

Jerem. ch. 4. v. 1.

Lévaré Cantico.

PENAOS eo morlivet an aour caer ha brillant,
Hac en deus-én collet eul tiou qen eclatant?
O! Roue Salomon! deus brema da velet
An Templ qen marvaillus a poa-te batisset!
Ah! ne remerqi mui ar meîn-se precius
A here goechal, en eun amzer cûrus,
E rejout en orni gant pomp ha decoranç;
Hac eur solemnite leun a vagnifiçanç.
Guelet a rêr dreis oll disperset ar beziou,
Ar marbr hac an azur demeus an auteriu;
Ar blacennou public zo cazi goloet
A damou pillerou, goareyer ar porchet,
Hac ar religou trist an Templ admirabl-ze,
Pillet ha ravajet evel madou peunze.
Hor bugale goechal quisqet superbamant;

A zo divisqet eus o habijou brillant :
 O c'horfou zo blonset , hep nac harz nac apui ,
 Brêvet ha bruzunet evel cos pôdou pri.

O tra meurbet estranch ! ar monstrou sovacha
 Er forestou maguet hac er c'hoajou brassa ,
 Hac int beuzet a voad a brezant o feultrin
 Dre'n instinc naturel pepini d'e boncin ;
 Hac ar vamou , mil guech cruelloc'h eguete ,
 ▲ refus o diouvron d'o goad , d'o bugale !!!...
 Sempl , trist ha languissant , duet gant ar zec'het ,
 O zeod en em stague eus o staon anflamet :
 Pez sort a gavent-y da lemel o famin ?
 Allas ! ur vrec'h cruel , hac un dorn assassin ! ...

Dreiz oll ne veler qen nemet corfou maro ,
 Pe brest da berissa : spectacl cris ha garo !
 Anaout a ra'r bervien ar c'horfou massacret
 Eus ar binvidien , pere ne brizent qet
 A greiz an abondanc sellet eus a drue
 Hac a gompassion ouc'h o c'halamite.
 En plac-all e velont , gant eston hac horrol ,
 Ar brincet a bere goechal al lez , an dol ,
 Ne fournis en preven nemet ar vrastoni ;

Bremâ publicamant hep sent o fevori,
 Ha gant avidite memes, ep nep murmur,
 Ar charinet loussa, repugnanç an natur.
 Crëna ra va memprou, spouronet eo va goad
 O velet eur sort chanç, qen terrubl calonad.

Allas! eta, guir eo, ne vo qet guel trêtet
 Ar rouantelez-mañ guet ar Sodomistet!
 An tanfoueldr eus an ên, evel al luc'het ru,
 A reduizas Sodom en poultr hac en ludu :
 Perac n'on eus-ni qet eprouvet qement all!
 Mes, ô Doue *Jacob*! ah! peguen disleal
 Abaoue pell amzer ne zuportomp-ni qet
 Ar brassa maleuriou zo bet biscoas er bed!

Hac eus a Nazareth, ar yaouanqis êmabl,
 En guenet qen charmant, en furnes admirabl,
 Favorizet bepret eus da vadelezou,
 Dre furnez o buez, dign eus hor respetjou,
 Zo treantet ive gant biriou da venjanç :
 Ha ne dleyes-te qet espern an inoçanç?
 O bizach eclatant, admiret gant an oll,
 Tuët, defiguret, a ra bremâ horrol.
 Ar vugale baour-ze; chasseet eus o bro,

Hep ti na diaze , certenamt a zo
 Ar figuren sansibl eus ar fleurieu goenvet
 Gant an avel corvent , an arne diremet.
 O joayou zo troet en glac'har , en hirvout ;
 A boan o deus gallet o zud o anaout :
 O zreid zo diassur , o zellou culvanec ;
 Hac adreus d'o c'hroc'hen luguernus , lijenec ,
 E remerqer ar goad , o helvou , o esqern :
 O foaniou zo brassoc'h eguet poan an ifern.

O ! deizieu maleürus , detestabl d'am ene ,
 Ha me dleje'bigen goelet goas eguete ?
 Mamou criz ha cruel a ziffram d'ar peurfin
 O c'hrouadurien baour peguet eus o feultrin
 Evit , hep conscianc , o stlepel var ar glaou
 Da zêvi , da rosta , da boazat o memprou ,
 Hac en o devoront , hac int c'hoas o finval ,
 En despet da reproch an natur o crial.

Evelse , Done just , e rejout eclati
 Var ar bobl *Israël* da goler , da furi ;
 Evit hor punissa , da netât hon offanc ,
 E leuscjout var hor penn an tan eus da venjanc.
 Ne voa qet an amzer , mes an tan qen ardant

A zavoras *Sion* betec he fondamant :
 An oll rouanet-ze, dre'r bed universel,
 Pere ne gredent qet ober deomp ar brezel,
 Pere, pa brononcent an hano seulamant
 Demeus a *Israël*, gant spont ha nec'hamant,
 A grene pa vouient penaos *Israël*
 A voa soutenet mat gant da vrec'h eternal.
 A boan e credont c'hoaz e ve coezet *Sion* :
 En hevelep dizurz, qen bras confuzion,
 Hac en dese gallet ar bobl eus ar Galdee,
 Ober deomp e-unan tec'hel a ziraze ;
 E ve deut aben da ranversi gant ur zell
 Hon dorojou coëor, hor muraillou huel ;
 Hac enfin e ve deut o zroupou hep niver
 Dreist hon rampart imañ evel dour eur rivier
 Da laqat en Canaan da redez ar marvien,
 Hac eur môr eus a voad en kêr *Jerusalem*.

C'houi ta, fals-profetet, effrontet hac hardi,
 Expliquerien fidel eus al lezen impi,
 Ha c'houi, béleyen lous ha profanatourien
 Eus an Templ, an Auter, hac eus ar guir Lezen,
 E lec'h trugarecât eun Doue deiz ha nôs,

A scuille, hep scrupul, goad pur hon tadou còs :
 Ho crimou zo qiriec ma zomp mestroniet ;
 Carga rêc'h ho poutou , vel eur bobl insanset ,
 Eus a c'hoad inoçant , peini gant outrach
 A scuilljoc'h oc'h-unan en horrol hoc'h arrach.
 Ar bobl hac ar zoudard , ar béleg , an diacr
 A guemer prest an tec'h ous ho quelet qen acr.
 Guelet a rejoc'h c'hoas hon tirantet neuze ,
 Testou eus hon incres , o laret entreze :
E zomp victorius var hon adversourien ;
O Doue galloudus ne deu mui d'o difen :
An abus o deus grêt eus e vadelezou
O rent bremâ victim demeus e venjançou ;
Ne dolo davantach e zellou deboner
Var ar bobl caledet a strincas an Auter
Dindan e dreid profan , ha pennou respectabl ,
Ar vèleyen honest , vertuzus , venerabl ,
Ar bobl-ze qen cruel , ma poignard e vibien ,
Hac an dud còs re zempl evit en em difen.
 Allas ! allas ! cetu penaos e tiscourent ;
 O reprochou fier nemeur n'hor-sicourent ;
 Demeus a sclêrijen hon daoulagad serret ,

A voa dall, p'otramant ne glasqent qet guelet :
 En vên e c'hesperjomp asistanç Pharaon ;
 Ar C'haldeen hor dompt en e gonfuzion ;
 Ha neuze c'hoezet oll gant orgouill ha courach,
 E retorn en hor c'hêr d'e laqat en carnach.

Goude qement a boan, pervien Hebreanet,
 Ha c'houi ell esperout beza goell fortunet ?
 Allas ! va broys qèz ! hoc'h esperanç zo vên,
 Ho finvez a dosta, n'ouffac'h qet he asten :
 Perissa renqit oll, chanç cruel ha garo !
 Ne chom ganêc'h nemet ar vez hac ar maro.

Hon oppressourdija, mestr var hor c'hampagnon,
 Hon heuill hac hon attrap var beg hor montagnou ;
 Hanval en e zemarch eus eun dour debordet
 Oûz an êgl, an avel, ar foueldr hac al luc'het,
 P'otramant d'eur c'haro, coachet en dezertchou ;
 En deus d'hor bugale stignet calz a laçou :
 An oll a renq cedi d'e furor diremet ;
 Ne veler en *Sion* nemet crim ha pec'het :
 Scòet en dens hon tad, hor mignon, hon Roue
 Hep aon hac liep respet evit imach Doue.

Ha possubl ve penaos, evit hon dizurzou,

E ranqfe perissa, dindan ar chadennou,
 Ar Roue-ze qen sacr, ar furnes a bini
 Dre'r bed universel a deu d'hon estoni ?
 Allas ! ni lar dezàn, beuzet en hon daelou :
Cess, ô Roue guirion ! cess pelloc'h da ganvou,
En eur peoc'h evurus e zeomp da veva,
Da driomfou nombrus hor c'hargo eus a joa :
Da zouguen a refomp bepret en hor memor,
En fonç hor c'halonou vo gravet da histor,
Hac hon successoret, er bed trubuillus-mâ,
A veulo da hano neuze coulz ha bremâ.
 Caer hor boa lavaret, hon destin re gonstant
 En doug divar e dron var bord ar monumant.

Tridal a res, Edom, o velet hor poaniou ;
 Mes hep dale te vo victimes hon Autrou :
 Souffra ri gantanqen an droug a c'heus grêt demp,
 Santout a ri varnout ar voalen a zantemp ;
 Chanchet e vo souden da vro hir ha ledan
 En eun dezert horrupl, affreus dit da-unan.
 Mes te, *Jerusalem*, na pezh mui a vorc'het,
 An amzer a venjanç divarnout zo troet ;
 Appezet eo Doue, ne vo mui es qever

Nemet enn Doue mat, carguet eus a zouster :
 Var Edom hep mui-geñ en em venjo bremàn,
 Reir zo eus a amzer ma rê goab anezàn :
 M'er guel.... hac ar gurun lancet divar e drom
 A laqa da grëna tud ar bed gant spouron.

FIN AR BÈVARE CANTIC.

EXPLICATION AR BEMPET FIGUREN.

PEDEN HA MERZERENTI JEREMI.

GUELET a rêr Taphnio, unan eus ar gaera kêrion eus an Egypt. Ar Judevien, offancet pell a voa a enep Jeremi, peini na zesse da ober dezo reprochou horrupl da veza en em dennet eno, a enep urzou Doue, en trein cruelamant e creiz ar blacen public : en teuler a reont var an douar, hac er beur-assomont, darn a doliou baz, re all a doliou mein. Ar Profet santel a veler gant eur fisionomi eus an touchanta : sevel a ra e zaouarn etrezec an ên, hac e ped, en eur vervel, evit e vourrevien. Un *Æl* a apparis a ziabell, var eur gouabren eclatant, eur bôd palmez en e zorn, hac a zigas dezàn ar gurunen a verzer.

*O vos omnes qui transitis per viam
attendite et videte si est dolor sicut
dolor meus.*

Thren. ch. 1. v. 12.

ARGUAMANT

EUS A BEDEN JEREMI.

AR Profet Jeremi a ra er Beden touchant hac admirabl-mâ eun dastum eus an oll dismegançou hac eus an oll dourmanchou en eus souffret ar bobl Judean, ar bobl-ze, qer caret gant Doue, abaoüe ar gommançamant eus a siech *Jerusalem*, betec an distruch general eus ar guêr gaer-ze. Ne zeus netra caeroc'h, crevoc'h ha touchantoc'h. Disqeul a ra da Zoue ar stat mizerabl en peini eo rentet *Jerusalem*. An dienes bras a voed a goaz anezi; ar vuntrerez eus he habitantet; disprizanç an trec'her evit an dud ancien; an outrach grêt da verc'het *Sion*; an incest, an aoÿltriach a rënenni; an distruch eus ar c'hult; an dismeganç

a beini eo goloet ar vajeste royal; hac enfin,
 an distruch eus an Templ hac eus an Auteriu.
 Finissa a ra e Beden dre c'houlén digant Doue
 ar c'hraç da retablissa en e stat genta hac en
 e brospérité gaera ar bobl eus a *Israël*.

*Recordare, Domine, quid acciderit
 nobis : intueri et respice opprobrium
 nostrum.*

Jerem. ch. 5. v. 1.

Peden

Ar Profet Sereñu.

O Doue benniguet, hor Mestr hac hon Otrou,
Bez sonch eus hor maleur, hor glac'har, hor
poanniou;
Priz sellet a druez hac a gompassion
Eus hon stat deplorabl, hon dezolation!
Hon touriou magnifiq, hon paleziou brillant,
Qenlies a di caer, a zuperb batimant,
Monumanchou pompus a reuz hac a vombanc;
Ne reont demp hirio nemet mez, dismeganc:

Hon oll vad, hon danvez, ar froïez eus hon labour
 Zo êt eus hon daouarn en daouarn estranjour;
 Errant ha vagabon, ha bep̄ret dindan dec'h,
 Hep appui na souten, na refuch e nep lec'h,
 Da biou cavet recours? Hon tadou zo captif:
 Abeurs hor mamou simpl, hor bugale chetif,
 Na ellomp esperout, en hor brassa danger,
 Nemet eur zouten vên hac eur zicour dister.
 Hon adversour, dija c'hoezet a vanite
 O velet e driomf hac hon adversite
 En deus discaret oll geuneud hor forestou,
 Hac o guerz deomp bremâ euz pouez hon dinerou.
 Er c'hantonieu rust-se, pervien guèz ma zomp
 bet,

Peguen qer e paejomp an dour hon eus evet!
 Gant pebes dizesper, evel pa vijemp foll,
 E treinjomp hon houarn en prezang ar bed oll!
 Tortet dindan ar bec'h, ha pel demeus hor bro,
 Ar famin a voa prest da rei deomp ar maro.
 Hor bugale, mouguet gant glac'har hac anqen,
 A goeze maro-mic ouz treid an drec'hourien:
 Beuzet en o daelou, e c'houlennent bara,

P'otramant ar maro prontamant d'o laza.

Hon tud c'ôz a bec'has , ha ne maint pelloc'h...

O goal exempl en eus hon rentet ni goassoc'h

Ha muyoc'h debordet eguet na voa-int c'hoas,

Ha bfemâ ni zo seul ar victimou, siouas,

Eus o direglamant hac eus o zotizou ;

Ni zoug ar boan a voa dleet d'o fec'hejou.

Penos ! hac hor guelo an artizanet-se

Eus hor poanniou cruel hac hor c'halamite ,

Goechal hor sujedet, mes hor mestrou bremâ,

Hor guelo, me'n lavar, da vigen o plega

Dindan ar bouez barbar demeus o fuissanç,

Hac o touguen ar bec'h horrupl eus o venjanç?

Hac e vomp dilezet?... Ah ! mignonet traitour,

Penos ec'h ellit-u refus deomp ho sicour !

Perac, da viana, n'en doc'h-u bet sansipl

D'hor c'hlêmou truezus, d'hor poanniou gen

terribl !

Goude gen alies a zervich signalet,

A vadelez o poa eus hor peurz recevet,

Se voac'h-u qet coupabl, infidel, didrue,

D'hon lezel a zindan an dorn hon oprime ?

Allas ! ô tud ingrat, cruel hac inhumen,
 Criminelloc'h e voac'h eguet hor bourrevien,
 Ouz hon abandoni d'o furor diremet
 En eur vro detestapl, en peini bepret
 Ne brezantet dirac hor zell, hon diouscouarn
 Nemet al liou, an drouz eus an dir, an houarn....
 Clasq a remp hor bevanç er vro dezolant-se,
 En eur voëla dourec var hon adversite ;
 Ha dindan an toliou redoublet ha sanglant,
 Nemet cavet bara ne glasqemp seulamant :
 Mes, chanç funest ! el lec'h ma clasqemp ar vuez,
 Allas ! e roet deomp ar maro didruez !....

An naon hac ar zec'het, ar famin devorant
 A voenv hon entraillou, hor c'halon languissant,
 A rent hor c'horf evel chiminal an ifern,
 Hac a lèz a verniou var ar zabl hon esqern.....
 Mes, ô pebes eston ! en creiz hor famillou
 Me vel ec'h outrajer hor merc'het, hor mamou :
 O zrec'hourien infam, caledet er pec'het,
 Ouz o dizenori ne reont van ebet
 O clêvet o c'hlê mou hac o c'hriadennou ;
 Goab a reont memes demeus o fedennou.

Hor Bêleyen , oc'h offr o homach da Zoue ,
 A zant , goas eguedomp , o c'hounnar didrue ;
 O zâliou leun a voad a c'houl beza venjet :
 Tenn venjanç evite , va Doue benniguet !
 Foueldr ar monstrou fier , qemer da gurunou
 Enep hon tirantet , lanç-e var o fennou.

Penaos ! an dud cruel , hep dont da respecti
 Al lezen naturel , a zeu da vassacri
 Hep conscianç ebet , betec hon Rouane !
 Ha c'hoas , ô crim eûzus !... souillet o deus ive
 Objet da garantez , ar yaouangis êmabl
 Eus a *Jerusalem*..... Ah ! fortun detestabl !
 Hor Princet accablet dre'r rusta labouriou ,
 En em greve dindan ar bonnera bec'hiou.
 Hon tud côz n'en dint mui hor cheffou respectabl ,
 Conseillourien prudent , barnerien equitabl ;
 Hon diacret captif , crignet gant ar chagrin ,
 N'en daint mui da gana an ofiçou divin ,
 En concert an hymnou , carguet a veuleudi ,
 En hor goueliou publiq a deue d'hor charmi ,
 An êriou sublim-ze , canticou ravissant ,
 En henor hac en glear Crouer ar firmamant.

Hor muzic zo chenchet en clê mou truezus,
 Hac an Templ en eul lec'h eus a grimou eûzus.
 Rac se ne zougomp qen en hon assambleou
 Ar gurunennou fleur, ornament hor pennou,
 Mercon eus ar pouvoar, an domination
 Hor boa var an douar var bep sort nation :
 Petra ta zo chommet c'hoas ganeomp er bed-mâ?
 Ar vez, an dizesper, ar gonfusion vrassa.....

Penaos ! hac e velin *Sion*, ar guêr royal,
 Peuplet eus a loënet, anevalet brutal !
 Ar menez huel-ze, qen qer d'hon tadou coz,
 N'offro mui deomp nemet eur chomach direpos !
 Er guelet e meus-én reduizet oll en poultr
 Gant an tan, ar gurun, al luc'het hac ar fouldr.
 Ah Doue ! gouscoude piou bigen a gredje
 E tistrusjes hor gloar eun devez a vije?
 Hon reuz ne deo padet nemet eur zêr-lagad,
 Effet cruel, mes just, eus a furor hon Tad.

Mes te, Doue *Jacob*, ne zessi qet da rên :
 Da dron ha da c'hallout a bado da vigen.
 Ah ! sell eus a druez ouzomp, paour fortunet !
 Ret e deomp perissa, ma n'or-zicoures qet.

Possubl ve ne ve- get tenerrét da galon
 O velet hon daelou , glac'har , componction !
 Guel , evit hor zelaou , Tad just ha deboner ,
 Var hon tal drouclivet efflejou da goler !
 Comz hac hor c'honvertis ; attantif dac'h urzou ,
 Ni vo fidel da heuill bepret da lezennou .
 Priz eur vech ancouât e zomp bet pec'herien ;
 Priz hon retablissa var hon tron ancien :
 Laqa fin d'hon tourmant , clêo moêz hor pedennou ,
 Hac hon c'harg a nevez eus da vadelezou ;
 Adnevez hon deiziou , deiziou qen douc , qer mad ,
 En pere ne voelas tagen hon daoulagad ;
 Ne ra mui deomp santout nerz da doliou ponner ;
 Re hir omp bet , siouas , objedou da goler .

FIN AR BEDEN.

EXPLICATION AR C'HUEC'HVET FIGUREN.

LECTUR EUS A LIZER JEREMI.

GUELET a rêr ar Judevien chadennet, ha var ar poent da bartia evit al lec'h ma tleont beza exilet. An dud eoz, ar graguez, ar merc'het, hac ar vugale c'hoaz eus ar vronn, a zo reprezantet en eur fêçon an hevella. Unan eus ar re ancien, respectabl dre e oad, a zalc'h en e zorn eul lizer eus ar Profet Jeremi. Ober a ra pubicamant lectur anezi, en eure zistrempa gant an daelou a goez eus e zaoulagad. Ar bobl er zelaou gant un attantion glac'harus. Darn a zao o daoulagad entrezec an ên; re-all o fix gant eur galon mantret var an douar; ar graguez a c'holo o bizach gant o daouarn, hac ar merc'het a zeblant beza mantret gant eur glac'har ar vrassa.

Jerusalem, Jerusalem, quæ occidis prophetas, ecce relinquetur Domus deserta, et parvuli adducentur in captivitatem.

Maz. ch. 23. v. 37.

ARGUAMANT

EUS A LIZER JEREMI.

AR Profet, goude ruin antier *Jerusalem*, separet eus e guenvroys, pere a gare hac a cherisse, en despet d'an droug o devoa grêt dezàn soufr, hac e falvezout dezàn lagat antren en o c'halon an oll gonsolation a beini e voa capabl d'o zoujaji, a scrifas dezo al lizer caër a zo amâ varlerc'h, hac eargas Baruch, e zisqib hac e zecretour, d'el lenn d'ar Judevien, prest da bartia evit lec'h o c'haptivite. Jeremi a zicuganas dezo, eus a beurs Doue, ne zortiint eus a Vabylon nemet goude seiz rum tud passeet. O exorti a ra da nonpas en em revolti a enep an dorn o sco gant qement a justic, hac ec'h angach anezo ardammant da nonpas dont da imita ar Vabylonianet er c'hult impi a rentont d'o idolou. E lizer a zo carguet

a rêzoniou eus ar re greva, hac eus a gompârêzonou ar re barfeta, evit prouvi o neant hac o vanite. Teuler a ra eur ridicul figus bras var o fals doucou, var ar c'hult profan a renter dezo, var an abomination, an interest, hac ar bivi-diguez abominabl eus o bêleyen detestabl.

Propter peccata quæ peccastis ante Deum, abducemini in Babyloniam captivi à Nabuchodonosor Rege Babyloniorum.

Baruch. ch. 6. v. 1.

+++++
* * * * *
Lixer

Az Profet Sereni

D'ar Gaptivet

Prest da barlia evit Uabylon.

ALLAS! va broys qèz! va breudeur, mignonet,
Cetu deut an amzer a voa qen redoutet
Abeurs hon tadou còz, hac am boa, hep rebech,
En eur voela douree, annoncet meur a vech,

Peini zo het caos d'am glac'har bete hen !
 Ne sonjàn mui em glas ; evurus ma c'halfen
 Mont da zoulaji pront angen ho calonou ,
 Hac a greiz va c'halon poqat d'ho chadennou !
 Mes evurussoc'h c'hoas , ma ve din permetet
 Partaji ganeoc'h ho poaniou diremet ,
 Hep ho quitat james na dont d'ho tilezel ,
 Nemet en heur memes ma vo ret deomp mervel ;
 Mes gout a rit va chanch , va destination :
 Plijet gant va Doue rei consolation
 Ha nerz d'ho calonou da vouga da james
 Ar voëz eus an errol hac eus an dromplerez ,
 Ha da heuill , er c'hontrol , bepret an avizou
 A laqàn d'ec'h dre scrit , evel ar guir urzou
 Eus hor Mestr , hon Autrou souveren , eternal ,
 A bini vîn bepret an interprêt fidel .

Anaout a rit dija penos oc'h destinet
 Abeurz eun Doue just da veza chadennet ;
 Balamour d'ho sotis , d'o c'œaliou disqient ,
 E languisfot epad deg vloas ha tri-uguent
 Dindan ar chadennou ponner : pebes angen !
 An Assyrianet a ray d'ec'h o douguen .

P'o pezo satisfiet epad an amzer-ze
 Evit hoc'h oll grimou d'ar justic' a Zoue,
 E teuyo triomfant, gant calz demeus a joa,
 Da gaout e victimou, neuze d'ho telivra,
 Hac e zeot dirac ar bobl qen inhuman,
 Adalec an Euphrat da guichen ar Jourden.
 Adgulet a refot ho pro carantezus,
 En peini vijac'h bet brêma c'hoaz eurus
 En ho tranqilite, hep chagrin nac anui,
 Panevert ar furor eus hoc'h idolatri.
 Rên a ra puissant er c'hontre ledan-se;
 Teulet evez enni da renonc' da Zoue,
 Rac pelloc'h e velfot ebars en Babylon,
 Doucou souveren azezet var an tron,
 O receo respejou béleyen tromplerien,
 An offranç a bere zo qer vil ha qer yen
 Evel o chadennou flêryus ha disprijabl,
 O zacrilech horrubl, infam, abominabl.

Douguet vent en triomf, renta rêr dê homach;
 Mes na respetet qet o statu, o imach,
 Fugale ridicul an dromplerez, an ard,
 Falz-doucou forjet dre chanch ha dre hazard.

Pa velot an dud sod o redec d'o zemplou ,
 Teulet pled , va zud qez , da heuill o exemplou ;
 Considerit erfat o zotis dirêzon ,
 Ha bezit ferm hepret en ho religion.
 Pa rentfont d'an idol Baal o respejou ,
 Rentit d'an Eternel homach ho calonou ;
 Disprizit o c'homzou , disprizit o malic ,
 Moëz an Oll-Buissant o reduizo d'e c'his :
 Mouga rai o c'holer , o furor diremet ;
 Gant eur zell eus e beurz e viont discaret ,
 En despet d'an arrach demeus o c'halonou ,
 En em venjo d'e dro demeus o zotizou.
 Hac int o deus muioc'h demeus a buissanç
 Eguet an idolou , pere gant confianç
 A bedont d'o zicour evel o doucou ?
 Oguen , pe hellont-i ? pa zeo guir o c'homzou ,
 Discoursiou disordren , qen dizout hac ar pell ,
 Evel eur c'hozaden a nich gant an avel .

Ne zeus netra caeroch na muioc'h eclatant
 Eguet an decoranç eus o goueliou brillant :
 Deiz ar solemnite e veler o fennou
 Goernisset a rubi hac a berlezenñiou ;

Oguen, ar vëleyen, livret d'an interest,
 Dre zouplerez indign, detestabl ha funest,
 Evite o-unan hac objedou mezus
 A rezerv qelies eus a ven precius.

Ha c'houi gredfe biqen, Hebreanet êmabl,
 O defe bet ornet o graguez detestabl
 A c'halonç, passamant, friouez o rapinerez,
 Broderez, diamant, rubanou, dantelez?
 Ar plac'het impur-ze, goude beza douguet
 Ornamanchou qer caer h c o bea profanet
 En prezanç ar bed oll, er guêr a Vabylon,
 O rent d'o doucou hardimant, hep fêçon!....

Alies o gueler en voulouz, pourpr ha sey,
 Ar falz-doucou-ze eus ar prérvet ar prey;
 Mes hac exant int-i, daouest d'o guiscamant,
 Da vergla, da retörn en poultr hac en neant?
 Eur chaden alaouret, ha carcaniou perlez
 A vrill en o c'herc'hen gant eclat alies;
 A boan ar vreg yaouanq zo nevez eurenjet,
 En em guempen qer brao da blijout d'e frict.
 Unan a zoug ar sceptr ha curunen eur prinç,
 A reprezant ar chef, ar penn eus eur brovinç,

Mes hac én ell sevel eun arme buissant,
 Hac eun nombr infinit a zoudardet vaillant?
 Hac én a ell morse condaoni d'ar maro
 Pe lêzel en buez, er fêçon ma caro?
 Un all, hac én armet a dal an troad d'ar pen,
 A vel laerez e dempl, hep gallout en difen;
 Mes hac én zo fachtet demeus eur sort affront?
 Hac én zeu da guemer eur vizach divergont?
 Adoratourien vil a guer sôd idolou,
 Brizit a doliou dorn hevelep doucou...

O Ministret jalouz eus ar soign d'o difen,
 D'al laeron a opoz mil morail, cant croguen;
 Destum a rêr anê qer serret ha qer clos
 Hac eul laer assassin e fonç ar basse-fos,
 Pe otramant evel eur c'horf marv en e ve,
 Pe vel eun den coupabl eus a les-majeste.
 Eur gaouen, eur sparsel, ha calz a eünet all,
 Var o c'horf, o daouarn, a veler o nijal,
 Pere, pa vent fatiq, coulz en deiz hac en noz,
 A nij var o c'heinou da c'hludal, da repos :
 En creiz o daou gostez, ar guennili spontic
 A boz e neiz, e viou, a straq e asqellie.

Pez seurt doueou-ta c'houi gont int ar reze?
 Ah! qemerit courach, na rit van aëze;
 Nebeutoc'h danjerus evit nep o ador,
 No redoutit-qet ta, na rit dê nep henor.
 Hac int o deus biscoas eprouvet santimant?
 Tolet er voull, hac int en em glêm seulamant?
 Mar goeler en o zempl eur c'honcour qer nombrus,
 Petra zo, caos a ze?.... finessaou mezus.
 Ah! petra ne rër qet evit conserv ar charm!
 D'eun netra ve sonet an tocsin, an alarm.
 Ar sacrificatour, da drompla pobl ar vro,
 A ra touza qempen e benn hac e varo,
 Ha gant un êr tener, trist ha defiguret,
 E vantel e traina, hac e zae difrêzet,
 E scô var e beultrin; a boan en em draino
 En eur yudal evel en fest an dud maro.
 Ar bobl dall, anchantet, o heuill eus a bep tu,
 Ha gant hast peb-unan a zecor o statu.
 An templ, a boan serret, e teu gant vanite
 Braguez ar vinistret, coulz hac o bugale
 Da zouguen en publiq dillat o doueou,
 D'en em bari gant reûs eus an ornamanchou.

Hac int a rent justic, hac a zeu da venji

Ar rouantelezeu vexet dre jalouzi?

Hac int o deus mouguet an tan-goal e neb lec'h,

Na lamet ar paour-qez eus a zindan e vec'h?

Hac int a ro sicour d'ar minor glac'haret,

D'an intanvez he goaz, ha d'ar goaz e bried?

Delivret o deus-int biscoas an artizan

A c'hrif ar pinvidic, mab hena da Satan?

Hac int a rent james d'an dud dall ar guele,et,

D'ar mab e dad maro, d'an tad e vab caret?

Jujit eus o gallout : en instant ma veler

Sqeut an enemiet er c'hanton, er c'hartier,

Ar véleyen spontet hac effarouchet oll

A guemer pront an tec'h gant o doucou foll.

Hac int a ve sujet, an doucou ven-ze,

D'ar seurt accidantou trist, fachus evite,

Ma c'halfent gant ur zell, evel an Eternel,

Var ar bobl agressour lanci toliou mortel,

Ha gant eun tarz curun, messajer eus e c'hloar,

Ober dezàn retorn en calon an donar?

Ar hed oll estonet, princet ha rouane,

A vezo regretant en goelet o ene

Da veza bet heuillet lezennou detestapl
 Fals-doueoù tromplus qen vil, qen disprizabl.
 Penaos, a lavaro pepini eus anê
 Eun devez a zeuyo, *ni ta zo bet ar re*
Hon deveus hon-unan roet an exemplou
Da heuil an idolou, da zevel dê templou?
Allas! ne zeus enne nep merq a zantimant:
A vein pe goat int grêt, a aour pe a arc'hant;
Esfejou trist an art, pe deus ar follentez,
N'o deus gant ar C'hrouer nep hevelediguez:
Hac int o deus erfin hon rentet-ni mestrou
Var ar bed en antier, curunet hor pennou?
Allas! ne dleomp mui beza tam estonet
Eus hon affliction, hor maleur tremenet,
Hac int zo bet qiriec d'hon oll adversite;
Int o deveus tennet varnomp coler Doue.
O! ni so bet tromplet!.... Cetu pezh discourziou
a zalc'hfont, en eur scuill eur rivier a zaelou.
 Victimou ar gueyer, bêleyen execrabl,
 Tell e tromplet-u c'hoas ho mestrou respectabl?
 ar C'haldeen memes a ra goab aneze,
 Ep moment e vlasssem an Doueoù vil-ze.

N'o deus idol el-et brassoc'h eguet Baal;
 Haç int o c'hout erfat penaos netra ne dal,
 E c'heont d'an auter eus an idol infam,
 Gant eur mud afflijet azalec còf'e vam,
 Hac e leront dezàn : *O! Doue galloudec!*
Hep mar an den-mâ zo bet ec'h andret qiriec;
Mes priz aziouc'h e benn arrêti da venjanç,
Ha disqueuz ec'h ouzout ancouât an offanç.

Te, Doue puissant, peini gant furnez
 A c'houvern hor proying hac hon rouantelez,
 Hac ac'h eus bet crouet ar bed universel,
 Te ell e zistruja pa guiri gant ur zell.
 Admirabl en peb tra, te zo bet a viscoas
 Enoret gant an oll. Hor princet crény ha bras
 O devezs soumetet o stat hac etajou
 Dindan da buissanç ha da c'hourc'hemennou;
 Erfin, te peini, dre da vouir vadelez,
 Hor c'honsol ordinal en hon tristidiguez;
 Disqueuz da buissanç, sell ar mizerabl-màn,
 Rent yac'h ar maleurus, digas ar gomz dezàn.
 An Doue ne ra vân; ar bobl a guemer fent,
 Ar sacrificatour a ven coll e sqient;

Ar c'hlanvour a hirvout, an oll en abandon,
 A lèz doueou zo noazus da Vabylon.
 C'hoas ar guêr idolatr en em gueb henoret
 Gant un divinite lubric, ampoezonet :
 Ar graguez dizordren, infidel, hep henor ;
 Deiz gouel an doueez hep mez en em decor
 Eus an ornamanchou pinvidic, eclatant,
 Brodet, passamantet en aour hac en arc'hant,
 Ha neuze vit surpren, deceo pe charmi
 Calon ar galantet hac an dremenidi,
 E reont en dro dê, gant calz eus a lorganç ;
 Dêvi parfumou rar hac ar pura ezanç ;
 Rubanou fleuriet e formont eur chaden
 Vit en em delc'hel assambles a vanden
 A vont d'an heur merqet, pa glêvont ar signal,
 An Templ d'en em disqueuz, da yudal, da vragal,
 An estranjour a deu gant ast evit guellet
 Ar vanden impur-ze eus a fumelezet ;
 Mo, var daillerou trompus, qer caer stlipet,
 Pourmen e lagad lubric hac egaret,
 A goude beza choazet en e ziscretion
 Objet e voal dezir d'e vrutal passion,

An objet-ze effrontet, e lec'h goela dourec,
Demeus e c'honzortez a zispriz ar guenet.

Ennes, Hebreanet, eo an henor affrus
A rentont, deiz he gouel, d'an doueez Venus.
Hac én a so possubl demeus ar galonou
Ober ar sacrific da guen vil doucou?
Mar greont aon d'an nep a zo control deze,
Eo rac ma zeo spontic nep a grén diraze :
N'en dint eta netra nemet guevier, allas!
Errol ha tromplerez e zint bet a viscoas.
Eur fantazi gadañ o laca var an tron,
Eun all, en eun istant, o rent en abandon ;
O gloar, o disprizañ en em heuill pen da ben ;
Hervez ma teu d'an dud calz pe nebeut ambreu.
An astrou merveilhus, an col brillant, al loar,
A zo mat hac util d'an den var an douar,
Ha nonpas doucou dall, ha bouzar, ha mud,
Nemet d'en em drompla ne zervichont d'an dud
En nozvezioù teval, al loar a sclèrijen,
An col a form an deiz gant e rayonou guen ;
An avel furius, pa c'hoez e zoufledou,
A zisqeus peguer bras eo Mestr ar c'hurunou ;

A c'houabrennou scuëltr en deus ornet ar bed ;
 Ha pa gomz e parti neuze sounn al luc'het ;
 An tanfouëldr , pa gommand , a c'hrill ar me-
 neziou ,

A ravach ar c'hoajou , a losq ar blenennou.

N'o pet get ta aon rac doucou Babylon ,
 Mui a spont , a vorc'het , nac aprec'hantion ,
 Evit eun elefant p'otramant eul loupard ,
 Rac eur spontail a ve laqet en creiz eur parc ,
 P'otramant rac ar spern hac an drein eur pincin ,
 Var bere , bep moment , e trip hac e vadin ;
 Pe c'hoas eur c'hongerant rac ar c'horfou maro ,
 Pere , goude'r gombat a rayo pa garo
 Da laqat en douar , potramant da zêvi ,
 Potramant o lêzo gant ar chass da zêbri.

An den just a zetest ar fals-doucou-se ,
 Hac hep fent ec'h ador epqen ar gouir Doue ,
 Hac elêc'h , evelte , caout eur vez eternal ,
 E dâl a zougo merq ar c'hachet immortel.

F I N.